

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

Liber de grandine & tonitruis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14678

præstet virtutem & fortitudinem populo, & exhibeat ipse sibi mundum & candidum gregem, atque in omnibus immaculatum ac supernis ovibus dignum, ubi est habitatio lætantium in splendoribus sanctorum, ut in templo ejus omnes dicamus gloriam, grex simul & pastores, in Christo Iesu Domino nostro, cui est honor & virtus in secula seculorum. Amen. Opto te, Pater & Frater reverentissime, & dilectissime in Christo, semper bene valere, & nostri meminisse.

ITEM LIBER CONTRA
*insulsam vulgi opinionem de Grandine
& Tonitruis.*

I. N his regionibus penè omnes homines, nobiles & ignobiles, urbani & rustici, senes & juvenes, putant grandines & tonitrua hominum libitu posse fieri. Dicunt enim, mox ut audierint tonitrua, & viderint fulgura, *Aura levatitia est.* Interrogati verò quid sit aura levatitia, alij cum verecundia, parum remordente conscientia, alij autem confidenter, ut imperitorum moris esse solet, confirmant incantationibus hominum, qui dicuntur Tempestarij, esse levatam, & ideo dici levatitiam auram. Quod utrum verum sit, ut vulgò creditur, ex auctoritate divinarum Scripturarum probeatur necesse est. Sin autem, ut falsum est, absque ambiguo credimus, summopere exaggerandum est, quanti mendacij reus sit, qui opus divinum

homini tribuit. Nam per hoc inter duos mortifera maximaque mendacia constringitur, dum testificatur hominem facere posse quod solius Dei est posse, & Deum non facere quæ facit. Si verò in mendaciis minorum rerum veraciter est tenendum quod scriptum est; (*Sermo obscurus in vacuum non ibit; os autem quod mentitur, occidit animam.* Et iterum: *Perdes omnes qui loquuntur mendacium.* Et: *Testis mendax peribit.* Vel: *Testis falsus non erit impunitus.* Vel etiam illud quod in Apocalypsi Iohannis Apostoli legitur: *Beati qui lavant stolas suas, ut sit potestas eorum in ligno vite, & portis intrent in civitatem. Foris autem canes, & venefici, & impudici, & homicidæ, & idolis servientes, & omnes qui amat & facit mendacium.*) quanto magis in tam gravi mendacio, ut istud ostendi potest, de quo nunc loquendum suscepimus, quod non minus aliquorum hæreticorum mendaciis invenitur. Beatus Paulus Apostolus dicit: *Invenimur autem & falsi testes Dei, quoniam testimonium diximus adversus Deum, quod suscitaverit Christum, quem non suscitavit, si mortui non resurgunt. nam si mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit.* Sicut ergo omnes qui Christum Dominum resuscitatum à Patre prædicant, falsi testes Dei invenirentur, si mortui non resurgerent; sic etiam iste, qui admirabile & valde terribile opus Dei Deo aufert ut homini tribuat, falsus est sine dubio testis Dei.

II. Plerosque autem vidimus & audivimus tanta dementia obrutos, tanta stultitia alienatos, ut credant & dicant quandam esse regionem, quæ dicatur Magonia, ex qua naves ve-

Sap. 1.

Proverb. 21.

Psal. 5.

Proverb. 19.

Apocal. 22.

1. Corint. 15.

niant in nubibus, in quibus fruges, quæ grandinibus decidunt, & tempestatibus pereunt, vehantur in eandem regionem, ipsis videlicet nautis aëreis dantibus pretia Tempestariis, & accipientibus frumenta vel ceteras fruges. Ex his item tam profunda stultitia excæcatis, ut hæc posse fieri credant, vidimus plures in quodam conventu hominum exhibere vincetos quattuor homines, tres viros, & unam feminam, quasi qui de ipsis navibus ceciderint: quos scilicet per aliquot dies in vinculis detentos, tandem collecto conventu hominum exhibuerunt, ut dixi, in nostra præsentia, tanquam lapidandos. Sed tamen vincente veritate, post multam ratiocinationem, ipsi qui eos exhibuerant, secundum propheticum illud confusi sunt, sicut *Hier. 2.* confunditur fur quando deprehenditur.

III. Verùm quia hic error, qui tam generaliter in hac regione penè omnium mentes possidet, ab omnibus ratione præditis dijudicandus est; proferamus testimonia Scripturarum, per quæ dijudicari possit: quibus inspectis, non nos ipsi, sed ipsa veritas expugnet stultissimum errorem, & omnes qui cum veritate sentiunt, arguant vasa erroris, dicentes cum Apostolo: *Omne mendacium ex veritate non est. Quod autem ex veritate non est, ex Deo utique non est; & quod ex Deo non est, verba ejus non audit; sicut ipsa per se Veritas dicit: Qui est ex Deo, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. quod in alio quoque loco aliis etiam verbis dicit: Oves meæ vocem meam audiunt. Propterea vos non auditis, quia non estis ex ovibus meis.* itémque alibi: *Om-* *1. Ioan. 2.* *Ioan. 8.* *Ioan. 10.* *Ioan. 18.*

nis quis est ex veritate, audit vocem meam. Omnis itaque qui mendacium credit, aut loquitur, aut astruit quod non est, & tenendo quidlibet quod non est, quò nisi ad non esse tendit? quia item ad non esse tendit, proculdubio ab eo qui est recedit, qui dixit Moyfi: *Sic dices filiis Israel: Qui est, misit me ad vos.* & de quo beatus Iob loquitur: *Ipsè enim solus est.* atque ut apertius loquamur, veritas essentiam habet, vel potius essentia est in propria subsistentia, quia subsistit; mendacium verò, quia nullam habet essentiam, nihil enim est, non subsistit. Solus ergo Deus est, quia solus verum esse habet, qui non accepit ut esset. Omnes autem res ab eo creatæ, & quidem sunt; sed verum & summum illud esse non habent, quia acceperunt ut essent. Porro mendacia, quia non acceperunt ut essent, nullum esse habent. Ac per hoc, is qui mendacio adhæret, ei rei adhæret quæ non est. quanquam nec res dicendum sit. Qui autem ei adhæret quod non est, non solum ab eo recedit qui fecit eum, sed etiam ab eo ipso quod factus est; quoniam non amplius quàm duo esse sunt; unum summum, quod suum esse non accepit ab alio; alterum magnum, quod suum esse à Deo accepit; id est, creator, & creatura. Mendacium igitur, quia non est creator, non est summum esse; quia non est creatura, non est magnum esse; quia nullam habet essentiam, non est ullum esse. Qui ergo vult persistere in eo quod est, non recedat ab eo qui ei dedit esse. Qui autem non vult recedere ab eo qui verè est, fugiat quod omnino non est, id est, mendacium.

IV. Quoniam ergo omnis mendax, falsitatis

Exod. 3.

Iob. 38.

assertor est, & omnis assertor falsitatis, falsus testis est, agens contra veritatem; videamus jam, isti qui opus divinum auctore homine fieri dicunt, utrum fulciantur aliqua auctoritate. In sacris igitur Scripturis, ubi primùm grando introducit, in plagis utique illis, quibus Ægyptus percussa est, invenitur. Septima denique plaga Ægypti ista est. Dixit autem Dominus:

En pluam hac ipsa hora cras grandinem multam Exod. 9.

nimis, qualis non fuit in Ægypto à die qua fundata est usque in presens tempus. In his itaque verbis Dominus se ipsum dicit missurum grandinem in crastina, non aliquem hominem, certè nec Moysen aut Aaron, qui justus & Dei homines erant, nec Iamnen & Mambren incantatores Ægyptiorum, qui scribuntur magi Pharaonis, quos Apostolus dicit restitisse Moyse, sicut

2. Tim. 3.

& hi resistunt veritati. Iam equidem illi, sicut scriptum est, per incantationes Ægyptias & arcana quædam projecerant singuli virgas suas coram Pharaone, & versæ fuerant in dracones, licèt virga Aaron devoraverit virgas eorum.

Exod. 7.

Iam aquas verterant in sanguinem, jam ranas producerant è fluminibus, licèt eas cohibere non possent, sicut Moyses in verbo Domini fecit, ut tantùm in flumine remanerent. At cùm ventum est ad scyniphas, & nihil inde facere potuissent, dixerunt digitum Dei sibi esse con-

Exod. 8.

trarium, nihilque ulterius tale conati. Certè si quilibet homo grandinem potuisset immittere, Iamnes & Mambres immisissent, quia aquas converterunt in sanguinem, & ranas de fluminibus producerunt. quod isti facere non possunt, qui nunc dicuntur Tempestarij.

Exod. 9.

V. Sequitur autem in eodem loco Scriptura: *Extendit Moyses virgam in cœlum, & Dominus dedit tonitrua & grandinem, ac discurrentia fulgura super terram, pluitque Dominus grandinem super terram Egypti, & grando & ignis mixta pariter ferebantur.* Ecce & hic locus solum Dominum ostendit creatorem & auctorem grandinis, non aliquem hominem. Dicant forsitan isti qui hominibus hoc tribuunt, Moysen extendisse virgam in cœlum, & ideo per hominem immissam fuisse tempestatem. Certè Moyses servus Domini erat bonus & justus. Isti autem eos, quos dicunt Tempestarios, non audent fateri bonos esse & justos, sed malos potiùs, & iniquos, & dignos damnatione temporali & æterna, sed neque servos Dei, nisi fortè conditione, non tamen voluntaria servitute. Nam si ad imitationem Moysei homines essent auctores grandinis, servi utique Dei essent, non servi diaboli. Quanquam præmissæ sententiæ neque illos ejus demonstrant auctores, sed solum omnipotentem Deum. Siquidem & Psalmista, qui hujus & grandinis meminit, de Deo dicit: *Occidit in grandine vineas eorum, & moros eorum in pruina, & tradidit in grandine jumenta eorum, & possessiones eorum igni.* Sed quoniam in præsentis loco addit Psalmista immissionem per angelos malos; sciendum quòd vindictarum aut probationum flagella per ministros malos exercent Deus, qui voluntatem quidem nocendi de suo habeant, potestatem autem ab illo accipiant. Sicut enim eorum propria est voluntas nocendi, sic solius Domini potestas ut possint quæ volunt. Non est certè hominum potestas, neque bono-

Psal. 77.

num, neque malorum, non est contrariarum fortitudinum potestas, sed solius Domini, qui earum malæ voluntati tribuit potestatem, in quantum vult, & abrogat in quantum non vult ut possint. Nam & in alio quoque psalmo Psalmista sic de Deo ait: *Posuit pluvias eorum, grandinem, ignem comburentem in terra ipsorum; & percussit vineas eorum, & ficulneas eorum, & contrivit lignum finium eorum.* Percussit verè, & verè contrivit; sed non homo, neque angelus malus, nisi solus Deus, sine quo legio malorum angelorum neque porcos potuit nocere, & in mare præcipitare. Deus planè, de quo dicitur: *Præ fulgore in conspectu ejus nubes transierunt, grando & carbones ignis, & intonuit de cælo Dominus, & Altissimus dedit vocem suam, grandinem & carbones ignis.* Et cui cantavimus: *Fulgura coruscationem, & dissipabis eos; emitte sagittas tuas, & conturbabis eos. Qui operit cælum nubi- bus, & parat terra pluviam, qui dat nivem sicut lanam, mittit crystallum suum sicut buccellas, mittet verbum suum & liquefaciet ea, flabit spiritus ejus, & fluent aqua.* Quem laudant de terra, non solum dracones abyssi, verum etiam ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum, quæ faciunt verbum ejus; non verbum hominis, non verbum angeli mali.

VI. Legimus etiam de grandine in libro Iesu Nave ita: *Congregati igitur ascenderunt quinque Reges Amorrhæorum, Rex Hierusalem, Rex Hebron, Rex Hierimot, Rex Lachis, Rex Eglon, simul cum exercitibus suis, & castrametati sunt contra Gabaon, oppugnantes eam.* Et post pauca: *Dixitque Dominus ad Iosue: Ne timeas eos.* in

K iiij

Psal. 104.

Math. 8.

Marc. 9.

Luc. 8.

Psal. 17.

Psal. 143.

Psal. 147.

Psal. 148.

Iosue 10.

manus enim tuas tradidi illos. Et post pauca: Cùmque fugerent filios, & essent in descensu Bethhoron, Dominus misit super eos lapides magnos de caelo usque Azecha; & mortui sunt multo plures lapidibus grandinis, quàm quos gladio percusserrant filij Israël. Ecce ergo & in hoc loco apparet, sine ulla imprecatione hominum Dominum misisse grandinem super eos quos tali flagello dignos judicavit. Nam si mali homines, sicut sunt quos isti errantes nominant Tempestarios, id facere potuissent, super filios utique Israël fieret grando, non super adversarios illorum. Sed quia nec mali super bonos, nec boni super malos hoc facere possunt, evidentissimè in hac sententia declaratur. quod & liber quoque Sapientia attestatur, dicens Domino: *Tuam manum effugere impossibile est. Negantes enim nosse te impij, per fortitudinem brachij tui flagellati sunt novis aquis, & grandinibus & pluviis persecutionem passi sunt, & per ignem consummati. Quod enim mirabile erat, in aqua, quae omnia extinguit, plus ignis valebat. Vindex est enim orbis justorum. Et post pauca: Nix autem & glacies sustinebant vim ignis, & non tabescebant; ut scirent quoniam fructus inimicorum exterminabat ignis ardens in grandine & pluvia coruscans.*

Sapient. 16.

VII. Si igitur omnipotens Deus per fortitudinem brachij sui flagellat inimicos justorum novis aquis & grandinibus & pluviis, cujus manum effugere impossibile est, omnino ignorantiam Dei habent qui hæc homines facere posse credunt. Nam si homines grandinem immittere possent, utique & pluvias possent.

Nemo enim grandinem sine pluvia unquam vidit. Possent quoque de inimicis suis se vindicare, non solum ablatione frugum, sed & vitæ ademptione. Quando enim contingit inimicos tempestariorum esse in itinere aut in agris, ut eos occiderent, possent multiplicatam grandinem super eos in unam congeriem fundere, & obruere illos. Nam & hoc quidam dicunt, nosse se tales tempestarios, qui dispersam grandinem, & latè per regionem decidentem, faciant unum in locum fluminis aut sylvæ infructuosæ, aut super unam, ut aiunt, cupam, sub qua ipse lateat, defluere. Frequenter certè audivimus à multis dici quòd talia nosset certis in locis facta; sed necdum audivimus ut aliquis se hæc vidisse testaretur. Dicitum est mihi aliquando de aliquo, quòd se hæc vidisse diceret. Sed ego multa sollicitudine egi ut viderem illum, sicuti & feci. Cùm autem loquerer cum illo, & tentaret dicere se ita vidisse, ego multis precibus & adjurationibus cum divinis etiam comminationibus obstrinxi illum rogans ut non diceret illud nisi quod verum esset. Tunc ille affirmabat quidem verum esse quod dicebat, nominans hominem, tempus, & locum; sed tamen confessus est se eodem tempore præsentem non fuisse. Item in libro Ecclesiastici, qui prænotatur Iesu filij Sirach, scriptum est: *Sunt spiritus qui ad vindictam creati sunt, & in furore suo confirmaverunt tormenta sua, & in tempore con summationis effundent virtutem, & furorem ejus, qui fecit illos, confundent. Ignis, grando, fames, & mors, omnia hæc ad vindictam creata sunt. Bestiarum dentes, & scorpj, & serpentes, &*

Ecclesi. 39.

romphaea vindicans in exterminium impios. Si igitur grando creata est, sicut & cetera quæ hîc dicuntur, à Deo utique creata est, non ab homine. Item in prædicto libro scriptum legimus: Vide Eccli. 43. arcum, & benedic qui fecit illum. Valde speciosus est in splendore suo. Gyravit cælum in circuitu gloriæ suæ, manus Excelsi aperuerunt illum. Imperio suo acceleravit nivem, & accelerat coruscationes emittere iudicij sui. Propterea aperti sunt thesauri, & evolaverunt nebula, sicut aves. In magnitudine sua posuit nubes, & confracti sunt grandinis lapides. In conspectu ejus commovebuntur montes, & in voluntate ejus aspirabit Nothus. Vox tonitruï ejus verberabit terram, tempestas Aquilonis, & congregatio spiritus; & sicut avis deponens ad sedendum aspergit nivem; & sicut locusta demergens descensus ejus. Pulchritudinem coloris ejus admirabitur oculus, & super imbrem ejus expavescet cor. Gelu sicut salem effundet super terram; & cum gelaverit, fiet tanquam cacumina tribuli. Frigidus ventus Aquilo flabit, & gelabit crystallus ad aqua, super omnem congregationem aquarum requiescet, & sicut lorica induet se aquis. Devorabit montes, & exuret desertum, & extinguet viride, sicut ignem. Medicina omnium in festinatione nebula, & ros obvians ab ardore veniens humilem efficiet eum. In sermone ejus siluit ventus, cogitatione sua placabit abyssum, & plantabit illum Dominus Iesus.

VIII. Ecce in hac magna & proluxa Ecclesiastici libri sententia cum subtilissima ammiratione imperio Dei tribuitur quicquid in aëre fit, quicquid de aëre in terram descendit, quic-

quid mari & ventis; apparitio, splendor, & gyrus arcus; festinatio nivis, terror coruscationis, velocitas nebulae, suspensio ventorum, verberatio terrae, concertatio aurarum, congelatio aquae, non solum in nubibus, sicut grandinis & nivis, sed etiam in terra, nivium, pluviae, & stantium aquarum, vel fluminum discurrentium, & ex gelu desiccatio viridiorum rerum, sicut saepe videmus, necnon & horum omnium resolutio, quae fit tempore torantium nebularum, & flatibus Austri, & Favoni. Ad sermonem quoque Dei dicit omnia ista conquietescere & placari. Non ergo in talibus adiutor homo quaeratur, quia non invenietur, nisi forte sancti Dei, qui multa obtinuerunt, & obtenturi sunt: quorum aliqui potestatem habebunt claudere caelum, ne pluat diebus prophetiae ipsorum, sicut Helias, & aquas convertendi in sanguinem, & percutere terram omni plaga, quotiens voluerint, sicut Moyses & Aaron Aegyptum. Verè non alius mittit grandinem tempore aestatis, nisi qui & nives tempore hyemis. Nam & utriusque una est ratio ut fiat, quando nubes utroque tempore solito altius elevantur.

3. Reg. 17.

Exod. 7.

IX. In libro quoque beati Iob scriptum est: *Ab interioribus egredietur tempestas, & ab Arturo frigus. Flante Deo concrefcit gelu, & rursum latissimè funduntur aquae. Frumentum desiderat nubes, & nubes spargunt lumen suum; quae lustrant cuncta per circuitum quocunque eas voluntas gubernantis Dei duxerit, ad omne quod praeceperit illis super faciem orbis terrarum. Attentè audiendum quod dicitur: Lustrant nubes*

Iob. 37.

per circuitum cuncta, sed quocunque eas voluntas gubernantis Dei duxerit. Si ergo Deus eas gubernat, non potest homo iniquus eas aliam in partem convertere: quia nec imperare Deo potest, nec precibus obtinere meretur. Quod autem subjungitur, *ad omne quod præceperit illis super faciem orbis terra*, quid aliud intelligendum, nisi ad omne quod præceperit Deus nubibus, vel ad flagellum, vel ad subsidium humanum, ad nives, ad grandines, ad pluvias, ad fulgura, vel fulmina, sive tonitrua, ex quibus plerunque alta ædificia prosterni solent. Sanè non præcepto hominis, sed præcepto Dei, sicut in hac sententia legitur, in qua etiam post paululum subditur: *Numquid scis quando præceperit Deus pluviis ut ostenderent lucem nubium eius? Numquid nosti semitas nubium magnas, & perfectas scientias?* In quibus verbis hoc quoque notandum est, quia si homo non novit semitas nubium, nec perfectas earum scientias, multò minùs novit earum officio hominibus prodesse vel obesse; exceptis, ut dictum est, sanctis, qui secundùm voluntatem Dei multa per illum ipso donante possunt, non utique propria aut aliqua contraria virtute, sed voluntate conditoris. sicut sæpe multi fervorum Dei orationibus obtinuerunt ut tempore siccitatis pluvias Dominus largiri dignaretur.

X. Sic enim beatus Iacobus Apostolus, factum Helix Prophætæ in exemplum nobis proponens, exhortatur nos ad orationem recurrere pro tristitia, pro infirmitate, pro remissione peccatorum, dicens: *Orate pro invicem ut salvemini. Multum enim valet deprecatio iusti*

Iacob. 5.

affidua. Helias homo erat similis nobis, passibilis; & orationem oravit ut non plueret, & non pluit annos tres & menses sex. Et rursus oravit: & cælum dedit pluvias, & terra dedit fructum suum. Helias itaque orationem oravit ut non plueret, & non pluit annos tres & menses sex. Fecit autem hoc propter correptionem & correctionem gentis suæ, id est, ut prius corriperentur de aversione mentis, eò quòd dereliquissent cultum Dei omnipotentis, & post sordes idolorum abirent, & postea flagellati & fatigati, expectatione pluviarum corrigerentur, & redirent ad Dominum Deum quem dereliquerant.

XI. Sic etiam Samuël Propheta, & dux populi Israël, cum corriperet eundem populum propter frequentissimas transgressiones illorum, replicans eis beneficia Dei omnipotentis, & eorum è contrario aversiones, intelligeret idem populus grande malum se fecisse, & Deum offendisse in petendo sibi Regem, orando obtinuit ut insueto tempore terribiliter cum tonitruis & coruscationibus pluvia. Sic denique scriptum est dixisse populo Samuëlem: *State, & videte rem istam grandem quam facturus est Dominus in conspectu vestro. Numquid non messis tritici est hodie? Invocabo Dominum, & dabit voces, & pluvias; & scietis & videbitis quia grande malum feceritis vobis in conspectu Domini, petentes super vos Regem. Et clamavit Samuël ad Dominum, & dedit Dominus voces & pluviam in die illa; & timuit omnis populus nimis Dominum & Samuëlem. Dixitque universus populus ad Samuëlem: Ora pro servis tuis ad Dominum Deum tuum, ut non moriamur. Addidi-*

1. Reg. 17.

mus enim universis peccatis nostris malum, ut peteremus nobis Regem. Territi enim vocibus tonitruum & coruscis fulgurum, intercessionem sancti Prophetæ, licet peccatores, tamen ut fideles postularunt; non sicut isti nostri semifideles, qui mox ut audiunt tonitrua vel cum levi flatu venti, dicunt, *Levatitia aura est, & maledicunt dicentes: Maledicta lingua illa, & arefiat, & jam precisa esse debebat, que hoc facit.* Dic, rogo, cui maledicis? justo, an peccatori? Peccator namque, & ex parte infidelis similis tui, auram, ut dicere soletis, levare non potuit; quia nec virtute sua valuit, nec angelis malis imperare potuit. quanquam nec eorum in hac re sit potestas. Domino non supplicavit, ut orando id obtineret. quia sicut vos, ita & illi quos tempestarios putatis, præstigiis malis fieri hæc putant, non voluntate Dei. licet etiam à Domino Deo hoc peterent, non mererentur adipisci. quod utique justorum est, non iniquorum: qui in talibus rebus, etsi petunt à Domino aliquid, infideliter & duplici animo petunt, non in certitudine fidei.

XII. Illo præterea tempore quando oratione Helix siccatas erat in terra Israël, etiam pascua pecoribus negabantur. Scriptum est enim:

3. Reg. 18. *Dixit Achab ad Abdiam: Vade in terram ad universos fontes aquarum, & in cunctas valles, si forte invenire possimus herbam, & salvare equos & mulos, & non penitus jumenta intereant.* Ecce, ut apparet, de pluvia desperati quod non esset nisi juxta Helix verba, pro jumentis herbas quærunt juxta fontes & rivos aquarum. Iam enim sentiebant verum esse quod ipsi

Achab Helias dixerat: *Vivit Dominus Deus Israël, in cuius conspectu sto, si erit annis his ros & pluvia, nisi iuxta oris mei verba.* Et certè Helias annos dixit quanti essent. Iste ergo Achab, ut dixi, quare non rogavit tempestarios ut levarent tempestates, & ut dicere soletis, auras levatitias, per quas inrigata terra habere posset herbas equis & mulis suis ceterisque jumentis, pro quibus sollicitus erat, maxime quia non timebat perdere fruges in campis, & vineas, quæ nullæ omnino tunc erant.

XIII. Nostris quoque temporibus videmus aliquando, collectis messibus & vindemiis, propter siccitatem agricolas seminare non posse. Quare non obtinetis apud tempestarios vestros, ut mittant auras levatitias, quibus terra inrigetur, & postea seminare possitis? Verùm quia id vos nec fecistis, nec facere unquam vidistis & audistis; audite nunc quid ipse Dominus, rerum omnium conditor, rector, gubernator, ordinator, & dispensator, servo suo beato Iob inter cetera etiam de hujusmodi rebus dicat. Etenim cum diabolus inventor mali, princeps & caput omnium malorum, accusator fratrum, accusasset beatum Iob apud Dominum, dicens quòd non recta intentione, id est, soli ei placendi, & solo eo fruendi illi serviret, sed pro terrenarum rerum multiplicatione ac defensione; expetissetque eum tentandum, quatenus tentando ita verum esse ostenderet; improbus, superbus, & stultissimus, quasi mentem viri Dei melius nosset quàm conditor ejus; Dominus quoque justus & misericors, justus ad confundendum diabolum, misericors ad exaltan-

Iob. 1.

dum fidelem famulum suum, concessit illi potestatem, primùm quidem in rebus omnibus, deinde verò in filiis, post etiam in salute corporis, ac deinceps in suasionem conjugis, postremò autem in exprobratione & multifaria despectione famulorum. Sed diabolus victus & confusus recessit; servus Domini victor & triumphans excrevit. Volens igitur pius Dominus, secundùm quod Apostolus dicit de se ipso, ne magnitudo eum revelationum extolleret, ita & illum, ne magnitudo victoriæ elatum redderet, humiliare, non ablatione rerum, quas perdidit, non percussione corporis, per quam jam sicut aurum in camino examinatus erat, non comparatione alicujus magni viri, quia similis ei super terram nullus erat, quippe qui inter homines orientales magnus esset, cœpit tamen eum humiliare vehementer, sublimiter ostendendo illi immensitatem potentiæ suæ, ut fidelis famulus cognoscendo inæstimabilis atque incircumscripti conditoris ineffabilia magnalia, semetipsum despiceret, & despiciendo inclinaret, sicuti & factum est. Nam hoc in verbis eius apparet, quibus ait: *Idcirco ipse me reprehendo,*

Iob. 42.

& ago pœnitentiam in favilla & cinere. Quod alia translatio apertius declarat, dicens: Despexi memetipsum, & distabui, & aestimavi me terram & cinerem. In hac ergo humiliatione, cum omnipotens Deus sciscitaretur fidelem famulum, utrum ista aut illa facere posset, aut nosset quis fecerit, aut ubi esset quando fiebant, interrogat de talibus utique quæ nemo alius nisi solus omnipotens facere potest, &

Iob. 38.

dicit: Ubi eras quando ponebam fundamenta

terre?

terra? Et: *Quis posuit mensuras ejus, vel super quo bases illius solidatae sunt? Quis conclusit ostium mare? Et: Numquid conjungere valebis micantes stellas, Pleiades, aut gyrum Arcturi poteris dissipare? Et: Numquid nosti ordinem caeli? Et: Numquid mittes fulgura, & ibunt. & multa huiusmodi. Inter hæc, inquam, tanta ac talia, inquit etiam ab eo dicens: Numquid ingressus es thesauros nivis, aut thesauros grandinis aspexisti, quæ preparavi in tempus hostis, in diem pugnae & belli? Per quam viam spargitur lux, dividitur æstus super terram? Quis dedit vehementissimo imbri cursum, & viam sonantis tonitru? ut plueret super terram absque homine in deserto, ubi nullus mortalium commoratur? ut impleret inviam & desolatam, & produceret herbas virentes? Quis est pluviae pater? vel quis genuit stillas roris? De cuius utero egressa est glacies? & gelu de celo quis genuit? In similitudinem lapidis aquæ durantur, & superficies abyssi constringitur.*

XIV. Ecce igitur opera Dei magna, quorum rationem nec ipse beatus Iob tam sublimiter, tam subtiliter antea poterat admirari. Si Dominus thesauros habet grandinis, & solus eos aspicit, quos beatus Iob necdum aspexerat; ubi eos invenerunt isti tempestarij, quos beatus Iob non invenit, neque invenire possumus, sed neque æstimare ubi inveniuntur? Dominus interrogat fidelem famulum, utrum sciat quis dederit vehementissimo imbri cursum, & viam sonantis tonitru. Isti autem contra quos sermo est, ostendunt nobis homunculos à sanctitate, justitia, & sapientia alienos, à fide & veritate

nudos, odibiles etiam proximis, à quibus dicant vehementissimos imbres, sonantia aquæ tonitrua, & levatitias auras posse fieri. Dominus dicit se hæc præparasse in tempus hostis, id est, ad vindictam. Isti eisdem ipsos hostes atque adversarios æquitatis (in quibus quammaximè, post eos qui terminos transferunt, auferunt pro pignore bovem viduæ, lacertos pupillorum comminuunt, nudos dimittunt homines quibus non est operimentum, egenos educunt de domibus eorum, homines contristant, vindicandum est) dicunt eorum habere potestatem quæ Dominus ad vindictam hostium suorum præparavit. Dominus se dicit pluvie patrem, & gelu de cælo se generasse confirmat. Isti miserimos hominum dicunt habere magnam portionem hujus dispensationis. Quòd in similitudinem lapidis aquæ durantur, Dominus nobis mirandum proponit. Hoc si ad libitum miserimorum horum hominum aliquando fieri posset, proculdubio mirandum non esset.

XV. Hæc stultitia est portio non minima infidelitatis; & in tantum malum istud jam adlevit, ut in plerisque locis sint homines miserimi, qui dicant se non equidem nosse immittere tempestates, sed nosse tamen defendere a tempestate habitatores loci. His habent statutum quantum de frugibus suis donent, & appellant hoc canonicum. Multi verò sunt qui sponte sacerdotibus decimam nunquam donant, viduis & orphanis ceterisque indigentibus eleemosynas non tribuunt, quæ illis frequenter prædicantur, crebrò leguntur, subinde ad hæc exhortantur, & non acquiescunt.

Canonicum autem quem dicunt, suis defensoribus (à quibus se defendi credunt à tempestate) nullo prædicante, nullo admonente, vel exhortante, sponte persolvunt, diabolo inlicente. Denique in talibus ex parte magnam spem habent vitæ suæ, quasi per illos vivant. Hoc non est portio, sed ferè plenitudo infidelitatis; & si diligenter consideramus, absque ambiguo pronuntiabimus, id plenitudinem esse infidelitatis. Tres namque virtutes sunt, secundùm scripturas divinas, in quibus totus comprehenditur cultus, per quas colitur Deus, id est, Fides, Spes, Caritas. Quicumque igitur fidem & spem suam partitus fuerit, ut ex parte credat in Deum, ex parte credat hominum esse quæ Dei sunt, & ex parte speret in Deo, ex parte autem speret in homine, hujus profectò fidem & spem divisam non accipit Deus; ac per hoc inter fideles censerì non potest; & quem partita fides & spes à numero fidelium secernit, vorago proculdubio infidelitatis absorbet; meritòque talis maledictum illud incurrit Prophetæ dicentis:

Hier. 17.

Maledictus homo qui spem suam ponit in homine. Neque verò blandiatur sibi dicens, Magis spero in Deo quàm in homine: quia spes per partes dividi non potest. Aut enim tota erit, & tuta; aut intuta erit, & nulla.

XVI. Ante hos paucos annos disseminata est quædam stultitia, cùm esset mortalitas bouum, ut dicerent Grimaldum Ducem Beneventorum transmisisse homines cum pulveribus, quos spargerent per campos, & montes, prata, & fontes, eò quòd esset inimicus Christianissimo Imperatori Carolo, & de ipso sparso

pulvere mori boves. propter quam causam multos comprehensos audivimus, & vidimus, & aliquos occisos, plerosque autem affixos tabulis in flumen projectos, atque necatos. Et, quod mirum valde est, comprehensi, ipsi adversum se dicebant testimonium, habere se talem pulverem, & spargere. Ita namque diabolus, occulto & justo Dei judicio, accepta in illos potestate, tantum eis succedere valebat, ut ipsi sibi essent testes fallaces ad mortem; & neque disciplina, neque tortura, neque ipsa mors deterrebat illos, ut adversum semetipsos falsum dicere non auderent. Hoc ita ab omnibus credebatur, ut penè pauci essent quibus absurdissimum videretur. Nec rationabiliter pensabant unde fieri posset talis pulvis, de quo soli boves morerentur, non cetera animalia, aut quomodo portari posset per tam latissimas regiones, quas superspargere pulveribus homines non possunt, nec sibi Beneventani viri & feminae, senes & juvenes, cum ternis carris pulvere caricatis egressi de regione fuissent. Tanta jam stultitia oppressit miserum mundum, ut nunc sic absurdè res credantur à Christianis, quales nunquam antea ad credendum poterat quicquam suadere paganis creatorem omnium ignorantibus. Hanc itaque rem propterea ad medium deduximus, quia huic unde loquimur similis est, & vel exemplum poterat tribuere de inani seductione & vera sensus diminutione.

